

Asia: VN/20925/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne, mikäli erottelu alla olevien kysymysten mukaisesti ei onnistu

Loimaan kaupunki yhtyy Varsinais-Suomen TYP-johtoryhmän ja -verkon lausunnon huomioihin esitetyn TYP-lain säädännön ongelmakohtista.

TYP-lain muutoksessa ei tule korvata sanaa kunta sanalla hyvinvointialue pykälissä 3-7. Hyvinvointialue tulee lisätä lainsäädäntöön uutena toimijana. Näin mahdollistetaan kaikkien kuntien osallistuminen TYP-toimintaan myös vuoden 2023 alun ja TE2024-uudistuksen välisenä aikana.

Muutoksessa vaarannetaan toimiva malli. Muutoksen vaikutuksia ei ole riittävällä tavalla arvioitu ja näin toteutuessaan lainsäädännön uudistus aiheuttaisi väistämättä monialaisen yhteistyön heikkenemisen Loimaalla ja valtakunnallisesti. Sote-uudistuksen ja TE2024-uudistuksen välivaiheessa on huomioitava toiminnan jatkuvuus ja uudistusten yhteensovittaminen, joka ei tässä lakiesityksessä toteudu.

Monialaisten suunnitelmien tarkastaminen on määritelty uudessa lainsäädännössä työ- ja elinkeinoviranomaisen vastuulle. Tässä kohtaa lainsäädännöstä on jäänyt kokonaan monialainen työ pois. Lisäksi jos heti ensimmäisellä tapaamisella on tehtävä suunnitelma, miten käy kartoitusjakson, joka on monialaisen työn vaikuttavuuden kannalta keskeisin vaihe asiakkaan palveluprosessissa.

Perustelut kuntien TYP-veloitteen jatkamiselle ovat löydettävissä kuntalaista. Elinvoiman sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntien perustehtävä ja sen tavoitteiden huomioiminen on myös monialaisessa työssä erityisen tärkeää. Kunnan rooli olisi näin erittäin hyvin

mahdollista huomioida myös lainsäädäntöuudistuksen ensimmäisessä vaiheessa ilman, että kuntien velvoitteet nykytilanteesta laajenisivat. Tällä ratkaisulla kyettäisiin turvaamaan kaikkien kuntien tiedonsaantioikeus ja toimijuus monialaisessa työssä. Monialaista palvelua tarvitsevista asiakkaista osa hyötyy kunnan tarjoamista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista osana työhön kuntoutumisen prosessia. Näiden palveluiden tarkoituksenmukainen tarjonta vähentää parhaimmillaan sote-palveluiden tarvetta.

Mikäli kunta jätetään kokonaan siirtymävaiheen uudistuvasta lainsäädännöstä pois, ovat kunnat toisiinsa nähden eriarvoisessa asemassa. Tämä vaikuttaa siihen, minkälaisia palveluita eri kuntien asukkaat saavat. Siirtymävaiheen ratkaisun tulisi tukea TE2024-lainsäädännön uudistuksen etenemistä ja huomioida asiakkaiden saaman palvelun yhdenvertaisuus ja palveluiden joustava jatkuvuus. Hyvinvointialueen käynnistyessä saattaa viedä pidemmän aikaa ennen kuin työllisyyden yhdyspintatoiminnot käynnistyvät. TYP-työ edellyttää tiiviitä yhteyksiä työnantajapuolelle, jotta siirtymät avoimille työmarkkinoille ovat mahdollisia. Lainsäädännön uudistuksessa on merkittävä riski, että nämä yhteydet katkeavat.

Monialainen lainsäädäntö on antanut kunnille nykytilanteessa keinoja työmarkkinatuen kuntaosuuden piiriin kuuluvien asiakkaiden työllisyyden edistämiseen. Tämä on ollut yksi keskeinen peruste alkuperäisen TYP-lainsäädännön valmistelussa. Mikäli lainsäädäntö etenee nykyisen suunnitelman mukaan, jää Loimaa ja Varsinais-Suomessa 18 muuta kuntaa sekä koko maassa noin 2/3 kunnista kokonaan monialaisen työn ulkopuolelle. Työmarkkinatuen kuntaosuus jää edelleen kuntien maksettavaksi, mutta kunnilla ei ole enää mahdollisuutta tai keinoja vaikuttaa kuntaosuuteen.

Mikäli kuntakokeilujen ulkopuolisten kuntien rooli jää vapaaehtoisuuteen perustuvaksi ja siten ilman tiedonsaantioikeutta on vaarana, että tämä johtaa kunnissa irtisanomisiin ja kuntien työllistymistä edistävä työ kuihtuu pois. Ministeriön tulkinta, jonka mukaan TYP-lainsäädännössä kunnalla viitataan ainoastaan sote-palveluihin, on kentälle täysin uusi. Palvelut eivät ole nykytilanteessa rakentuneet tämän tulkinnan perustalle eikä monialaista palvelua säätelevästä lainsäädännöstä ole ollut soveltamisohjetta. On todennäköistä, että lakiuudistuksen myötä monialaisen työn resurssit niukkenevat ja TYP-työ kuntakokeilujen ulkopuolisissa kunnissa ehtii uudistusten välisenä aikana loppua kokonaan. TYP-työn uudelleen käynnistäminen TE2024 uudistuksen toteutuessa on kunnissa työläs ja aikaa vievä prosessi.

1. Lakiluonnos työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamiseksi

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelutarpeen arviointia, työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden suunnittelua sekä työllistymisprosessin etenemistä ja seurantaa koskevat pykälät 3, 4, 5, ja 6.

TYP-lain muutoksessa ei tule korvata sanaa kunta sanalla hyvinvointialue pykälissä 3-7.

Hyvinvointialue tulee lisätä lainsäädäntöön uutena toimijana. Näin mahdollistetaan kaikkien kuntien osallistuminen TYP-toimintaan myös vuoden 2023 alun ja TE2024-uudistuksen välisenä aikana.

7 § Monialaisen yhteispalvelun järjestäminen ja valtakunnallinen ohjaus (Pykälä sisältää asetuksenantovaltuuden. Asetuksen sisältöä on kuvattu säännöskohtaisissa perusteluissa. Voimassa oleva valtioneuvoston asetus on 1377/2014.)

TYP-lain muutoksessa ei tule korvata sanaa kunta sanalla hyvinvointialue pykälissä 3-7.

Hyvinvointialue tulee lisätä lainsäädäntöön uutena toimijana. Näin mahdollistetaan kaikkien kuntien osallistuminen TYP-toimintaan myös vuoden 2023 alun ja TE2024-uudistuksen välisenä aikana.

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

2. Lakiehdotus kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kustannusten korvaaminen (luku 6)

-

Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuen ja asumisen järjestäminen (27-28 §)

-

Muut hyvinvointialueisiin liittyvät muutosehdotukset

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

Rinta-Jouppi Juha
Loimaan kaupunki

Laaksonen Paavo
Loimaan kaupunki